

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. prosince 2000, Masterfoods Ltd proti HB Ice Cream Ltd a HB Ice Cream Ltd proti Masterfoods Ltd, jednájící pod obchodním jménem „Mars Ireland“, věc C-344/98, Recueil 2000, s. I-11369¹

Klíčová slova:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Supreme Court – Irsko – Hospodářská soutěž – Články 85 a 86 Smlouvy o ES (nyní články 81 ES a 82 ES) – Souběžná řízení před vnitrostátními soudy a soudy Společenství

Předmět:

O výkladu článků 85, 86 a 222 Smlouvy o ES (nyní článků 81 ES, 82 ES a 295 ES)

Skutkové okolnosti:

(Část „Skutkové okolnosti“ není převzata.)

Právní otázky:

¹ Usnesením ze dne 16. června 1998, došlým Soudnímu dvoru dne 21. září téhož roku, položil Supreme Court na základě článku 177 Smlouvy o ES (nyní článek 234 ES) tři předběžné otázky týkající se výkladu článků 85, 86 a 222 Smlouvy o ES (nyní články 81 ES, 82 ES a 295 ES).

² Tyto otázky vyvstaly v rámci dvou sporů mezi Masterfoods Ltd (dále jen „Masterfoods“) a HB Ice Cream Ltd, nyní Van den Bergh Foods Ltd (dále jen „HB“), ohledně výhradní doložky obsažené v dohodách o dodávce mrazicích pultů, které uzavřela posledně jmenovaná společnost s maloobchodníky se zmrzlinářskými výrobky určenými k okamžité spotřebě.

Spory v původním řízení

³ HB, 100% dceřiná společnost skupiny Unilever, je čelným výrobcem zmrzlinářských výrobků v Irsku. Již několik let dodává maloobchodníkům se zmrzlinou zdarma nebo za symbolické nájemné mrazicí pulty, které zůstávají v jejím vlastnictví, pod podmínkou, že budou používány výlučně pro zmrzlinářské výrobky vyráběné HB (dále jen „výhradní doložka“).

⁴ Masterfoods, dceřiná společnost americké společnosti Mars Inc., vstoupila na irský trh se zmrzlinářskými výrobky v roce 1989.

⁵ Od léta 1989 začala řada maloobchodníků přechovávat a nabízet výrobky Masterfoods v mrazicích pultech dodaných jim společností HB. HB požadovala, aby výhradní doložka byla dodržována.

⁶ V březnu 1990 podala Masterfoods žalobu k High Court (Irsko), kterou se domáhala zejména určení, že výhradní doložka je neplatná podle vnitrostátního práva a článků

¹ Jednací jazyk: angličtina

85 a 86 Smlouvy. HB podala samostatnou žalobu, kterou se domáhala toho, aby bylo společnosti Masterfoods nařízeno, že nesmí podněcovat maloobchodníky k nedodržování výhradní doložky. Obě společnosti žádaly náhradu škody.

7 V dubnu 1990 vydal High Court předběžný soudní příkaz ve prospěch HB.

8 Dne 28. května 1992 rozhodl High Court o meritu žalob podaných Masterfoods, respektive HB. Zamítl žalobu Masterfoods a ve prospěch HB vydal konečné usnesení, jímž se formou trvalého soudního příkazu zakazovalo Masterfoods podněcovat maloobchodníky, aby přechovávali její výrobky v mrazicích pultech, které patří HB. Žaloba HB o náhradu škody však byla zamítnuta.

9 9 Dne 4. září 1992 podala Masterfoods proti těmto rozhodnutím dovolání k Supreme Court.

10 10 Souběžně s tímto soudním řízením podala Masterfoods dne 18. září 1991 proti HB stížnost u Komise Evropských společenství podle článku 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204). Tato stížnost se týkala skutečnosti, že HB dodává mnoha maloobchodníkům mrazicí pulty, které mají být používány výlučně pro výrobky této značky.

11 11 Dne 29. července 1993 shledala Komise ve svém oznámení námitek adresovaném HB, že distribuční systém této společnosti porušuje články 85 a 86 Smlouvy.

12 Dne 8. března 1995, v návaznosti na několik schůzek s Komisí, oznámila HB Komisi návrhy na úpravy svého distribučního systému, aby získala výjimku podle čl. 85 odst. 3 Smlouvy. Dne 15. srpna 1995 zveřejnila Komise v souladu s čl. 19 odst. 3 nařízení č. 17 sdělení, kterým oznámila, že má v úmyslu příznivě rozhodnout o distribučním systému HB.

13 Avšak dne 22. ledna 1997 Komise usoudila, že úpravy nepřinesly očekávaný výsledek, pokud jde o svobodný přístup k prodejním místům, a zaslala HB nové oznámení námitek.

14 Rozhodnutím 98/531/ES ze dne 11. března 1998 v řízení podle článků 85 a 86 Smlouvy (věci č. IV/34.073, č. IV/34.395 a č. IV/35.436 – Van den Bergh Foods Limited) (Úř. věst. L 246, s. 1) Komise prohlásila, že:

— výhradní doložka obsažená v dohodách o dodávkách mrazicích pultů uzavřených v Irsku mezi HB a maloobchodníky, které se vztahují na mrazicí pulty instalované v prodejních místech, jež jsou vybavena pouze zařízeními dodanými HB pro účely uskladnění jednotlivě balených zmrzlinářských výrobků určených k okamžité spotřebě a jež nedisponují svým vlastním mrazicím pultem ani mrazicím pultem pocházejícím od jiného výrobce zmrzlinářských výrobků, představuje porušení čl. 85 odst. 1 Smlouvy (článek 1 rozhodnutí 98/531)

a

— skutečnost, že HB podněcuje irské maloobchodníky, aby uzavřeli dohody o dodávce mrazicích pultů podléhající výhradní doložce, tím, že jim nabízí, že jim

dodá mrazicí pulty k uskladnění jednotlivě balených zmrzlinářských výrobků určených k okamžité spotřebě a zajistí údržbu těchto pultů, aniž jim tím vzniknou jakékoli přímé náklady, představuje porušení článku 86 Smlouvy (článek 3 rozhodnutí 98/531).

15 Komise dále zamítla žádost o udělení výjimky podle čl. 85 odst. 3 Smlouvy (článek 2 rozhodnutí 98/531) a vyzvala HB, aby okamžitě ukončila zjištěná protiprávní jednání a nepřijímala opatření, která mají stejný účel nebo účinek (článek 4 rozhodnutí 98/531). Vyzvala rovněž HB, aby informovala maloobchodníky, se kterými uzavřela dohody o dodávce mrazicích pultů, které jsou předmětem protiprávního jednání konstatovaného v článku 1 rozhodnutí 98/531, o úplném znění článků 1 a 3 uvedeného rozhodnutí a aby jim oznámila, že výhradní doložka obsažená v těchto dohodách je neplatná (článek 5 rozhodnutí 98/531).

16 Návrhem došlým kanceláři Soudu prvního stupně Evropských společenství dne 21. dubna 1998 a zapsaným do rejstříku pod číslem T-65/98 podala HB, jednající pod svým současným jménem Van den Bergh Foods Ltd, podle čl. 173 čtvrtého pododstavce Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 230 čtvrtý pododstavec ES) žalobu směřující ke zrušení rozhodnutí 98/531.

17 Samostatným podáním zapsaným v kanceláři Soudu téhož dne podala dále HB podle článku 185 Smlouvy o ES (nyní článek 242 ES) žádost o odklad vykonatelnosti tohoto rozhodnutí do doby, než Soud rozhodne ve věci samé.

18 Za těchto okolností se Supreme Court rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

”

1) S ohledem na rozsudek a usnesení High Court (Irsko) ze dne 28. května 1992, na rozhodnutí Komise Evropských společenství ze dne 11. března 1998 a na žalobu na neplatnost a odklad vykonatelnosti posledně uvedeného rozhodnutí, kterou podala Van den Bergh Foods Ltd na základě článků 173, 185 a 186 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen ‚Smlouva o ES‘),

a) vyžaduje povinnost loajální spolupráce s Komisí, jak ji vykládá Soudní dvůr, aby Supreme Court přerušil řízení v projednávané věci, dokud Soud prvního stupně nerozhodne o žalobě, která u něj byla podána proti výše uvedenému rozhodnutí Komise, nebo dokonce dokud Soudní dvůr nerozhodne o případném kasačním opravném prostředku, který by mu mohl být předložen?

b) brání rozhodnutí Komise určené jednotlivci (které je předmětem žaloby na neplatnost a na odklad vykonatelnosti podané tímto jednotlivcem), kterým se konstatuje, že jím uzavřená smlouva o dodávce mrazicích pultů je v rozporu s čl. 85 odst. 1 nebo s článkem 86 Smlouvy o ES, tomu, aby tento jednotlivec žádal o potvrzení opačně znějícího rozsudku, který byl vydán vnitrostátním soudem v jeho prospěch ohledně stejných nebo podobných otázek spadajících pod články 85 a 86 Smlouvy, jestliže je tento rozsudek předmětem opravného prostředku podaného k vnitrostátnímu soudu, který rozhoduje v poslední instanci?

Otázky 2 a 3 se pokládají pouze pro případ, že na otázku 1 pod písmenem a) bude dána záporná odpověď.

- 2) Se zřetelem k právnímu a hospodářskému kontextu, do kterého se začleňují sporné smlouvy o dodávce mrazicích pultů na trhu s jednotlivě balenými zmrzlinářskými výrobky určenými k okamžité spotřebě, představuje jednání spočívající v tom, že výrobce nebo dodavatel zmrzlin poskytuje maloobchodníkovi mrazicí pult bez jakékoli přímé protihodnoty – nebo používá jiných metod k tomu, aby tohoto maloobchodníka donutil přijmout mrazicí pult – pod podmínkou, že tento maloobchodník v něm nebude přechovávat jiné zmrzliny než ty, které dodá tento výrobce nebo dodavatel, porušení čl. 85 odst. 1 nebo článku 86 Smlouvy o ES?
- 3) Brání článek 222 Smlouvy o ES jakékoli žalobě na základě článků 85 a 86 Smlouvy o ES podané proti výhradním dohodám týkajícím se mrazicích pultů?“

19 Usnesením ze dne 7. července 1998, Van den Bergh Foods v. Komise (T-65/98 R, Recueil, s. II-2641), odložil předseda Soudu vykonatelnost rozhodnutí 98/531 do doby, než Soud vynese rozsudek ukončující řízení ve věci T-65/98.

20 Usnesením ze dne 28. dubna 1999 předseda pátého senátu Soudu v souladu s čl. 47 třetím pododstavcem statutu ES Soudního dvora přerušil řízení ve věci T-65/98, dokud Soudní dvůr nevynese rozsudek v projednávané věci.

K první otázce

Vyjádření účastnic řízení

21 Masterfoods úvodem poukazuje na to, že záporná odpověď na první otázku by znamenala, že vnitrostátní soud rozhodující v poslední instanci by mohl položit Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu článků 85 a 86 Smlouvy v době, kdy se v podstatě stejnými otázkami již zabývá Soud prvního stupně v rámci žaloby podané proti rozhodnutí Komise, které bylo přijato na základě těchto článků. Rozhodnutí Soudního dvora o předběžných otázkách by tedy vnitrostátní soud aplikoval na spor, který mu byl předložen, ve stejné době, kdy Soud prvního stupně a případně Soudní dvůr v rámci kasačního opravného prostředku rozhodují o žalobě proti rozhodnutí Komise. Mimoto je docela možné, že k této aplikaci by došlo dříve, než bude ukončeno řízení o žalobě proti uvedenému rozhodnutí.

22 Masterfoods, jakož i francouzská vláda, odkazující na rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis (C-234/89, Recueil, s. I-935, body 44 a 45), a na bod 4 sdělení Komise 93/C 39/05 o spolupráci mezi Komisí a vnitrostátními soudy při používání článků 85 a 86 Smlouvy o EHS (Úř. věst. 1993, C 39, s. 6, dále jen „sdělení“) následně připomínají, že Komise je odpovědná za provádění a zaměření politiky hospodářské soutěže ve Společenství a za tímto účelem musí jednat ve veřejném zájmu, zatímco vnitrostátní soudy chrání subjektivní práva jednotlivců v jejich vzájemných vztazích.

23 Podle Masterfoods Komise vykonává své pravomoci a přijímá rozhodnutí, je-li to nutné v zájmu Společenství (rozsudek Soudu ze dne 18. září 1992, Automec v.

Komise, T-24/90, Recueil, s. II-2223, body 77 a 85 až 87, jakož i bod 13 sdělení). Přednostně se zabývá případy, které mají zvláštní politický, hospodářský nebo právní význam pro Společenství. Její rozhodnutí jsou pro ty, kterým jsou určena, závazná v celém rozsahu.

24 Z toho plyne, že Komise je příslušnou institucí, která má rozhodovat o otázkách, jež se dotýkají zájmu Společenství.

25 Pokud jde o řízení podle článku 177 Smlouvy, Masterfoods uvádí, že na rozdíl od řízení podle článku 173 Smlouvy v něm Soudní dvůr nemá pravomoc zjišťovat skutkový stav, nýbrž může rozhodovat pouze o právních otázkách, s tím, že je na vnitrostátním soudu, aby rozhodl ve věci, přičemž tento soud aplikuje rozhodnutí vydané Soudním dvorem na skutkové okolnosti, jež byly zjištěny v průběhu vnitrostátního řízení.

26 Podle Masterfoods hrozí vážné nebezpečí, že vnitrostátní soud, který rozhoduje v poslední instanci, by uplatněním rozhodnutí Soudního dvora o předběžných otázkách mohl dospět k rozhodnutí neslučitelnému s rozhodnutím Komise, pokud posledně uvedené rozhodnutí potvrdí Soud prvního stupně, případně Soudní dvůr v rámci kasačního opravného prostředku, nebo neslučitelnému s konečným rozhodnutím Soudu prvního stupně nebo Soudního dvora v případě, kdy rozhodnutí Komise není potvrzeno v celém rozsahu. Nutnost předcházet takovým vzájemně neslučitelným rozhodnutím je jednou ze složek povinné spolupráce mezi vnitrostátními soudy a orgány Společenství, která má zejména zajistit uplatňování zásady právní jistoty (výše uvedený rozsudek Delimitis, bod 47).

27 Jak Masterfoods, tak francouzská vláda mají za to, že nutnost předcházet protichůdným rozhodnutím platí rovněž pro spolupráci mezi vnitrostátními soudy a Soudem prvního stupně, který v první instanci projednává žalobu proti rozhodnutí Komise. Podle francouzské vlády musí vnitrostátní soud přerušit řízení, hrozí-li nebezpečí, že rozhodnutí, které zamýšlí vydat, bude v rozporu s rozhodnutím soudu Společenství, jinými slovy hrozí-li skutečný problém z hlediska právní jistoty nebo loajální spolupráce. Nutnost přerušit řízení je tím spíše odůvodněna, jde-li o vnitrostátní soud, který rozhoduje v poslední instanci.

28 Masterfoods dodává, že vnitrostátní soud může vydáním vhodného mezitímního usnesení zabránit jakékoli nespravedlnosti způsobené zdržením, k němuž dojde v důsledku přerušování řízení.

29 HB, italská vláda a vláda Spojeného království úvodem poukazují na to, že vnitrostátní soudy a Komise mají konkurenční pravomoci, jde-li o používání čl. 85 odst. 1 a článku 86 Smlouvy (výše uvedený rozsudek Delimitis, body 44 a 45), a že tyto články zakládají přímé účinky ve vztazích mezi jednotlivci (rozsudek ze dne 30. ledna 1974, BRT, zvaný „BRT I“, 127/73, Recueil, s. 51).

30 Podle HB konflikt mezi rozhodnutím 98/531 a rozsudkem High Court porušuje ve věcech v původním řízení zásadu právní jistoty, jak ji vyložil Soudní dvůr v bodě 47 výše uvedeného rozsudku Delimitis. Uvedený rozsudek však neposkytuje žádný přímý návod, jak minimalizovat nebezpečí protichůdných rozhodnutí za okolností, kdy je Komise odpovědná za vytvoření právní nejistoty tím, že zasáhla ohledně věci, která již byla předmětem řízení před vnitrostátním soudem.

- 31 Z judikatury vyplývá, že povinnost loajální spolupráce může za určitých okolností vést vnitrostátní soud, vykonávající diskreční pravomoc, k tomu, že přeruší řízení, jež před ním probíhá (výše uvedené rozsudky *Delimitis* a *Automec v. Komise*). Kromě toho může vnitrostátní soud bezesporu požádat o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 177 Smlouvy (bod 32 sdělení).
- 32 Vzhledem k tomu, že rozhodnutí 98/531 bylo přijato v rozporu s povinností loajální spolupráce a že je nyní odložena jeho vykonatelnost, dokud Soud nerozhodne o žalobě na neplatnost, a s přihlédnutím k zásadě, podle níž předkládající soud není uvedeným rozhodnutím vázán, ale nanejvýš z něj čerpá poznatky významné pro vydání svého rozhodnutí (bod 20 sdělení), má HB za to, že přerušení řízení probíhajícího před Supreme Court není nejvhodnějším opatřením. Naproti tomu přerušení řízení před Soudem prvního stupně, dokud Soudní dvůr nerozhodne o předběžných otázkách a Supreme Court toto rozhodnutí neaplikuje, by umožnilo Soudu prvního stupně rozhodnout o žalobě na neplatnost podané HB se znalostí výkladu, který podá Soudní dvůr ohledně právních otázek vyvstalých v obou sporech v původním řízení.
- 33 HB dodává, že rozhodnutí Komise jednak nezavazuje vnitrostátní soud stejným způsobem jako rozsudek vydaný Soudem nebo Soudním dvorem, jednak nemůže zbavit některého účastníka řízení práva uplatňovat argumenty. Právo obrátit se na soud je chráněno Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. listopadu 1950 a uznáno ústavami členských států, takže je lze pokládat za základní zásadu práva Společenství (rozsudek ze dne 15. května 1986, *Johnston*, 222/84, Recueil, s. 1651, bod 18).
- 34 Podle italské vlády nemůže povinnost spolupráce uložená článkem 5 Smlouvy o ES (nyní článek 10 ES) Komisi a vnitrostátním soudům zacházet tak daleko, že by zbavila vnitrostátní soudy jejich autonomní a zvláštní pravomoci.
- 35 V tomto ohledu italská vláda poznamenává, že pokud Komise zahájila řízení v konkrétním případě porušení článků 85 a 86 Smlouvy, není vnitrostátní soud, kterému byl předložen spor týkající se tohoto případu, povinen přerušit řízení do doby, než bude znám výsledek činnosti Komise (výše uvedený rozsudek *BRT I*, bod 21). Ačkoli v projednávaném případě bylo řízení zahájené Komisí ukončeno skutečným rozhodnutím ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17, toto rozhodnutí není konečné. Bylo napadeno u Soudu na základě článku 173 Smlouvy, a co je důležitější, jeho vykonatelnost byla odložena na základě článku 185 Smlouvy.
- 36 Italská vláda tvrdí, že vnitrostátní soud je povinen přihlédnout ve svém rozsudku k rozhodnutí Komise, ledaže hodlá zpochybnit jeho platnost tím, že položí předběžnou otázku podle článku 177 Smlouvy. Posledně uvedená možnost však neexistuje, byl-li účastník řízení, který rozhodnutí zpochybňuje, oprávněn je napadnout podle čl. 173 čtvrtého pododstavce Smlouvy a neučinil tak (rozsudek ze dne 9. března 1994, *TWD Textilwerke Deggendorf*, C-188/92, Recueil, s. I-833). Naproti tomu pokud bylo rozhodnutí Komise zpochybněno u Soudu, má vnitrostátní soud, místo aby pokládal předběžnou otázku ohledně platnosti tohoto rozhodnutí, možnost, nikoli však povinnost, přerušit řízení a vyčkat rozhodnutí soudů Společenství.

37 Vláda Spojeného království poukazuje na to, že rozhodnutí Komise je podle článku 189 Smlouvy o ES (nyní článek 249 ES) závazné pro adresáty, které označuje, že vstupuje v platnost dnem, kdy je oznámeno, a že se považuje za platné, dokud nebylo Soudem prvního stupně nebo Soudním dvorem prohlášeno za neplatné po projednání žaloby podané na základě článků 173 nebo 177 Smlouvy.

38 Podle této vlády z obecné zásady právní jistoty a z povinnosti spolupráce stanovené článkem 5 Smlouvy vyplývá, že vnitrostátní soudy musí své pravomoci vykonávat takovým způsobem, aby zabránily jakémukoli významnému nebezpečí konfliktu, a to nejen ve vztahu k rozhodnutím, která má Komise teprve přijmout, ale i ve vztahu k rozhodnutím formálně přijatým.

39 Tomuto nebezpečí lze zabránit několika způsoby. Zaprvé, pokud se vnitrostátní soudy domnívají, že rozhodnutí Komise je nesprávné po skutkové stránce, mohou přerušit řízení a vyzvat Komisi, aby své rozhodnutí přehodnotila. Zadruhé mohou vnitrostátní soudy v souladu s článkem 177 Smlouvy předložit Soudnímu dvoru otázku platnosti rozhodnutí Komise. Zatřetí, v případě, že je rozhodnutí Komise napadeno u Soudu prvního stupně, mohou přerušit vlastní řízení a vyčkat na rozsudek tohoto soudu. Vnitrostátní soud má vždy přerušit řízení, hrozí-li nebezpečí, že rozhodnutí, které zamýšlí přijmout, se může dostat do střetu se stávajícím nebo budoucím rozhodnutím orgánu Společenství (rozsudek ze dne 12. prosince 1967, Brasserie de Haecht, 23/67, Recueil, s. 525, výše uvedený rozsudek Delimitis a rozsudek ze dne 15. prosince 1994, DLG, C-250/92, Recueil, s. I-5641). Začtvrté, vzhledem k tomu, že ne každé nebezpečí konfliktu je důvodem pro to, aby bylo zdrženo řízení před vnitrostátními soudy, musí vnitrostátní soud při přijetí svého stanoviska posoudit závažnost tohoto nebezpečí, které v řízení vyvstává. Mimoto pokud se vnitrostátní soud rozhodne přerušit řízení, musí zvážit, zda je zapotřebí nařídit předběžná opatření.

40 Komise poukazuje na to, že v situaci, o jakou jde ve věcech v původním řízení, může být ještě rozhodnutí Komise, založené na čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17, zrušeno Soudem. Toto rozhodnutí je závazným aktem Společenství. Pravomoc prohlásit takový akt za neplatný je vyhrazena soudům Společenství.

41 V takové situaci by v zájmu toho, aby se předešlo protichůdným rozhodnutím, měl vnitrostátní soud obvykle přerušit řízení do doby, než bude vydán konečný rozsudek o žalobě na neplatnost rozhodnutí Komise (výše uvedený rozsudek Delimitis, bod 52).

42 Má-li vnitrostátní soud za to, že nemůže čekat, může požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce (výše uvedený rozsudek Delimitis, bod 54). V takovém případě je vnitrostátní soud, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek, jako je Supreme Court, povinen předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku na základě článku 177 Smlouvy. Nemusí tak však učinit okamžitě, nýbrž může počkat na výsledek řízení před Soudem prvního stupně a následného řízení o kasačním opravném prostředku a poté zvážit, zda stále existuje důvodná pochybnost.

43 S ohledem na to, že účelem zřízení Soudu prvního stupně vedle Soudního dvora bylo jednak zlepšit právní ochranu jednotlivců, a jednak zachovat kvalitní a účinnou soudní kontrolu v právním řádu Společenství (rozsudek ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 41), se Komise ptá,

zda by nebylo nejlepším řešením vyčkat, než bude vydán konečný rozsudek o žalobě na neplatnost rozhodnutí Komise.

44 Co se týče skutečnosti, že byla odložena vykonatelnost rozhodnutí Komise, tato uvádí, že pokud by Soud prvního stupně, popřípadě Soudní dvůr v rámci řízení o kasačním opravném prostředku potvrdil legalitu tohoto rozhodnutí, nebezpečí konfliktu s rozhodnutím vnitrostátního soudu by nebylo odstraněno, nýbrž pouze odsunuto na pozdější dobu.

Závěry Soudního dvora

45 Nejprve je třeba připomenout zásady, kterými se řídí dělba pravomocí mezi Komisí a vnitrostátními soudy při uplatňování pravidel hospodářské soutěže Společenství.

46 Komise, jejímž posláním je podle čl. 89 odst. 1 Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 85 odst. 1 ES) dbát na používání zásad vytyčených v člancích 85 a 86 Smlouvy, je odpovědná za vymezení a uskutečňování politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže. Přísluší jí přijímat, pod kontrolou Soudu a Soudního dvora, individuální rozhodnutí podle platných procesních pravidel a přijímat nařízení o výjimkách. Aby se mohla účinně zhostit tohoto úkolu, jehož plnění nutně zahrnuje složitá hospodářská posouzení, je oprávněna dávat stížnostem, které jí byly předloženy, rozdílné stupně priority (výše uvedený rozsudek *Delimitis*, bod 44, a rozsudek ze dne 4. března 1999, *Ufex a další v. Komise*, C-119/97 P, *Recueil*, s. I-1341, bod 88).

47 Komise má podle čl. 9 odst. 1 nařízení č. 17 výlučnou pravomoc přijímat rozhodnutí o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy (výše uvedený rozsudek *Delimitis*, bod 44). Naproti tomu se dělí o pravomoc používat čl. 85 odst. 1 a článek 86 Smlouvy s vnitrostátními soudy (výše uvedený rozsudek *Delimitis*, bod 45). Posledně uvedená ustanovení zakládají přímé účinky ve vztazích mezi jednotlivci a plynou z nich přímá práva pro právní subjekty, jež musí vnitrostátní soudy chránit (výše uvedený rozsudek *BRT I*, bod 16). Vnitrostátní soudy proto mají pravomoc použít ustanovení čl. 85 odst. 1 a článku 86 Smlouvy i poté, co Komise zahájila řízení podle článků 2, 3 nebo 6 nařízení č. 17 (výše uvedený rozsudek *BRT I*, body 17 až 20).

48 Bez ohledu na toto rozdělení pravomocí a aby mohla plnit úlohu, kterou jí ukládá Smlouva, nemůže být Komise vázána rozhodnutím vydaným vnitrostátním soudem podle čl. 85 odst. 1 a článku 86 Smlouvy. Komise je tedy oprávněna v jakémkoli okamžiku přijmout individuální rozhodnutí podle článků 85 a 86 Smlouvy, a to i pokud dohoda nebo jednání je již předmětem rozhodnutí vnitrostátního soudu a rozhodnutí zamýšlené Komisí je s dotyčným soudním rozhodnutím v rozporu.

49 Z judikatury Soudního dvora dále vyplývá, že povinnost členských států podle článku 5 Smlouvy, a sice přijmout veškerá vhodná obecná či zvláštní opatření k zajištění splnění povinností, které vyplývají z práva Společenství, a zdržet se opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Smlouvy, zavazuje všechny orgány členských států, včetně soudních orgánů v rámci jejich pravomocí (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 17. prosince 1998, *IP*, C-2/97, *Recueil*, s. I-8597, bod 26).

50 Rozhodnutí přijaté Komisí na základě čl. 85 odst. 1, čl. 85 odst. 3 nebo článku 86 Smlouvy je podle čl. 189 čtvrtého pododstavce Smlouvy závazné v celém rozsahu pro adresáty, kteří v něm jsou označeni.

51 Soudní dvůr v bodě 47 výše uvedeného rozsudku Delimitis rozhodl, že vzhledem k nutnosti dodržet obecnou zásadu právní jistoty se vnitrostátní soudy, pokud rozhodují o dohodách nebo jednáních, které ještě mohou být předmětem rozhodnutí Komise, musejí vyhnout tomu, aby vydávaly rozhodnutí, která by byla protichůdná k zamýšlenému rozhodnutí Komise podle čl. 85 odst. 1 a článku 86, jakož i čl. 85 odst. 3 Smlouvy.

52 Tím spíše platí, že pokud vnitrostátní soudy rozhodují o dohodách nebo jednáních, které již jsou předmětem rozhodnutí Komise, nesmějí vydávat rozhodnutí, která by byla protichůdná k rozhodnutí Komise, byť by posledně uvedené rozhodnutí bylo v rozporu s rozhodnutím, které vydal vnitrostátní soud prvního stupně.

53 V tomto ohledu je skutečnost, že předseda Soudu odložil vykonatelnost rozhodnutí 98/531 do doby, než bude vynesena rozsudek Soudu, kterým bude ukončeno řízení, jež před ním probíhá, nerelevantní. Na akty orgánů Společenství se totiž zásadně vztahuje presumpce legality, dokud nejsou zrušeny nebo vzaty zpět (rozsudek ze dne 15. června 1994, Komise v. BASF a další, C-137/92 P, Recueil, s. I-2555, bod 48). Rozhodnutí soudce příslušného pro rozhodování o předběžných opatřeních odložit vykonatelnost napadeného aktu podle článku 185 Smlouvy má pouze provizorní účinek. Nepředjímá rozhodnutí o sporných právních nebo skutkových otázkách, ani předem neruší důsledky rozhodnutí, které bude později vydáno v hlavním řízení [usnesení ze dne 19. července 1995, Komise v. Atlantic Container Line a další, C-149/95 P (R), Recueil, s. I-2165, bod 22].

54 Mimoto pokud má vnitrostátní soud pochybnosti o platnosti nebo o výkladu aktu orgánu Společenství, může nebo musí v souladu s čl. 177 druhým a třetím pododstavcem Smlouvy požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce.

55 Jestliže, jako ve věcech v původním řízení, adresát rozhodnutí Komise podal ve lhůtě stanovené v čl. 173 pátém pododstavci Smlouvy žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí podle uvedeného článku, je věcí vnitrostátního soudu, aby zvážil, zda je namístě přerušit řízení, dokud nebude vydáno konečné rozhodnutí o této žalobě na neplatnost, nebo za účelem položení předběžné otázky Soudnímu dvoru.

56 V tomto ohledu je třeba připomenout, že uplatňování pravidel hospodářské soutěže Společenství spočívá na povinnosti loajální spolupráce mezi vnitrostátními soudy na jedné straně a Komisí, respektive soudy Společenství na straně druhé, přičemž v rámci této spolupráce jedná každý z nich podle úlohy, kterou mu připisuje Smlouva.

57 Závisí-li řešení sporu projednávaného před vnitrostátním soudem na platnosti rozhodnutí Komise, vyplývá z povinnosti loajální spolupráce, že vnitrostátní soud, aby předešel tomu, že vydá rozhodnutí protichůdné k rozhodnutí Komise, by měl přerušit řízení, dokud soudy Společenství nevydají konečné rozhodnutí o žalobě na neplatnost, ledaže se domnívá, že za okolností dané věci je důvodné požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se platnosti rozhodnutí Komise.

58 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že pokud vnitrostátní soud přeruší řízení, musí zvážit, zda je nutné nařídit předběžná opatření, aby byly chráněny zájmy účastníků řízení, dokud nevydá konečné rozhodnutí.

59 V projednávané věci z předkládacího usnesení vyplývá, že zachování v platnosti trvalého soudního příkazu vydaného High Court, kterým se společnosti Masterfoods zakazuje podněcovat maloobchodníky, aby přechovávali její výrobky v mrazicích pultech patřících HB, závisí na platnosti rozhodnutí 98/531. Proto vyplývá z povinnosti loajální spolupráce, že předkládající soud by měl přerušit řízení, dokud soudy Společenství nevydají konečné rozhodnutí o žalobě na neplatnost, ledaže se domnívá, že za okolností dané věci je důvodné požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se platnosti rozhodnutí Komise.

60 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že jestliže vnitrostátní soud rozhoduje o dohodě nebo jednání, jejichž slučitelnost s čl. 85 odst. 1 a článkem 86 Smlouvy je již předmětem rozhodnutí Komise, nemůže vydat rozhodnutí, které by bylo protichůdné k rozhodnutí Komise, byť by posledně uvedené rozhodnutí bylo v rozporu s rozhodnutím, které vydal vnitrostátní soud prvního stupně. Jestliže adresát rozhodnutí Komise podal ve lhůtě stanovené v čl. 173 pátém pododstavci Smlouvy žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí, je věcí vnitrostátního soudu, aby zvážil, zda je namístě přerušit řízení, dokud nebude vydáno konečné rozhodnutí o této žalobě na neplatnost, nebo za účelem položení předběžné otázky Soudnímu dvoru.

K druhé a třetí otázce

61 Druhá a třetí otázka byly položeny jen pro případ, že by na první otázku bylo třeba dát zápornou odpověď. Vzhledem k odpovědi na první otázku není zapotřebí odpovídat na ostatní otázky.

K nákladům řízení

62 Výdaje vzniklé francouzské, italské a švédské vládě a vládě Spojeného království, jakož i Komisi, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SODNÍ DVŮR

o otázkách, které mu předložil Supreme Court usnesením ze dne 16. června 1998, rozhodl takto:

Jestliže vnitrostátní soud rozhoduje o dohodě nebo jednání, jejichž slučitelnost s čl. 85 odst. 1 a článkem 86 Smlouvy o ES (nyní čl. 81 odst. 1 ES a článek 82 ES) je již předmětem rozhodnutí Komise, nemůže vydat rozhodnutí, které by bylo protichůdné k rozhodnutí Komise, byť by posledně uvedené rozhodnutí bylo v rozporu s rozhodnutím, které vydal vnitrostátní soud prvního stupně. Jestliže adresát rozhodnutí Komise podal ve lhůtě stanovené v čl. 173 pátém pododstavci Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 230 pátý pododstavec ES) žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí, je věcí vnitrostátního soudu, aby zvážil, zda je namístě přerušit řízení, dokud nebude vydáno

konečné rozhodnutí o této žalobě na neplatnost, nebo za účelem položení předběžné otázky Soudnímu dvoru.

ISAP ISAP ISAP ISAP ISAP ISAP